

období se pak při znovuoctvení vysokých škol stal jedním ze tří pedagogů, kteří znovuo obnovili výuku dějin umění v Brně. Při obnoveném řízení byl v roce 1957 jmenován docentem a později také profesorem.

Stejně jako se profesní profil Antonína Friedla po válce rozšiřoval, vzrůstalo pole jeho badatelských aktivit a oblastí jeho zájmu. K řešení problematice knižní malby připojil studium středověkého nástěnného malířství, konkrétně malbu lucemburské éry a malby znojemské rotundy. Podrobný výzkum maleb na Karlštejně, v Emauzích, jakož i díla mistra Theodorika vedl k publikování tří obsažených monografií: *Mistr karlštejnské apokalypsy* (1950), *Mikuláš Wurmser, mistr královských portrétů na Karlštejně* (1956)

a *Magister Theodoricus, problém jeho malířského slohu* (1956). Výsledky svého bádání o malířském cyklu znojemské rotundy poté Friedl resumoval ve studiích nazvaných *Nový pohled na hradní rotundu ve Znojmě a její přemyslovskou genealogii* (1952) a *Přemyslovci ve Znojmě. Ikografie posvátného oráče v českém mythu* (1966).

Antonín Friedl však odborně nezůstával pouze u medievistiky, ale čile se zajímal o soudobou výtvarnou scénu, a to mimo jiné proto, že jej s mnoha předními umělci poutaly přátelské vazby. Jako kritik soudobého umění vydával studie o Janu Zrzavém, Hugo Boettingerovi či Janu Kohnpřkovi.

R. Nokkala Miltová

Devadesát let od narození Jiřího Cetla (31. 12. 1925 – 22. 7. 2002)

Letos na Silvestra by prof. dr. Jiří Cetl, DrSc., významný představitel nejen brněnské, ale i československé filozofie, oslavil devadesátku.

Pocházel z učitelské rodiny. Narodil se 31. 12. 1925 v Brně, maturoval v roce 1944 na reálném gymnáziu v Brně-Husovicích, byl totálně nasazen jako pomocný dělník a v letech 1945–1950 studoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně filozofii a češtinu. Doktorát získal v roce 1950 na základě disertace *Čistě umění a tendence*. Vyhraněný smysl pro estetiku a estetično si uchoval po celý život – projevoval se jak v jeho zájmu o umění, ve kterém nacházel inspiraci a témata pro filozofii, tak v literární formě jeho prací.

Od roku 1949 působil na katedře filozofie brněnské filozofické fakulty, v letech 1970–1990 jako její vedoucí.

Docentem byl jmenován v roce 1980, titul DrSc. získal v roce 1989, kdy byl také jmenován profesorem dějin filozofie. Byl respektovaným odborníkem i v mezinárodním měřítku, prokazovaly to úzké kontakty s rakouskými, německými, polskými, ruskými i gruzínskými kolegy a četná pozvání na zahraniční filozofické konference a kongresy.

Byl skutečným učitelem filozofie. Ve studentech, kteří si ho hluboce vážili, viděl vždy spíše mladší spolupracovníky, úzkými osobními kontakty v nich pěstoval hluboký vztah k oboru a schopnosti samostatné odborné práce. Několik generací absolventů brněnské filozofické fakulty inspirovaly jeho obsažné a formulačně vybroušené přednášky z dějin filozofie, ve kterých představoval jednotlivé filozofické osobnosti, směry a proudy v širokých společenských a kulturních souvislostech, stejně jako jeho náročné a zajímavé semináře, v nichž využíval široký rozhled po soudobé i klasické literatuře.

Svůj odborný a vědecký zájem orientoval především na dějiny filozofie, kterým věnoval řadu učebních textů i knižních prací. Byl redaktorem historicko-filozofické části *Stručného filozofického slovníku* (1966) a sám do něho napsal více než stovku hesel. Nejvýznamnější jeho monografií je *Český pozitivismus* (1981), ve kterém zobrazil vývoj tohoto proudu české filozofie od poslední třetiny 19. století. Podílel se na publikacích *Průvodce dějinami evropského myšlení* (1984), *Antologie z dějin českého a slovenského filozofického myšlení* (1989), na monografii *Příroda a kultura* (1990, spoluautoři S. Hubík a J. Šmajš) obsáhlou studií *Hodnota přírody v dějinách evropské kultury*, přispěl

do spisu *Česká filozofie ve 20. století* (1995, *Czech Philosophy in the XXth Century*, Washington 1994).

Významný okruh jeho teoretického zájmu tvořila filozofická antropologie. Zabýval se zvláště naturalisticky orientovaným antropologismem (tzv. etologickým pojetím člověka) a rovněž problematikou lidského duchovního světa (kniha *Člověk a svět*, 1988).

K filozofii choval Jiří Cetl vždy úctu a pokoru a tento postoj předával i svým žákům. Filozofie byla ale také jeho celoživotní láskou, a snad i proto si mohl dovolit pohybovat se po jejím „zadním schodišti“, jak dokázal ve své úsměvné knížce filozofických apokryfů *Vždyt' to byli jen filozofové...* (2000).

Jiří Cetl nám byl laskavým a moudrým učitelem a přítelem, vždy připraveným pomoci a poradit ve filozofické práci i ve složitých životních situacích, aristokratem ducha v nejlepším slova smyslu, přesvědčeným, že vzdělanost a kultivovanost je účinnou obranou proti tuposti a násilí.

Jeden z nejvýznamnějších představitelů brněnské historicko-filozofické školy profesor PhDr. Jiří Cetl, DrSc., zemřel 22. července 2002. Jeho osobnost byla dokladem toho, že skutečný filozof zasáhne svým působením vždy daleko širší oblast duchovního života než pouze filozofii. Dokázal zaujmout odborníky z mnoha vědních oblastí, kultury, veřejného života. Vychoval řadu filozofů, středoškolských profesorů, novinářů, kulturních a veřejných pracovníků, kteří nezapomenou na jeho elegantní vystupování, jemný smysl pro humor, atmosféru debat a diskusí o filozofii, literatuře, politice i sportu.

J. Zouhar